

Corazón de luz

Carmen Blanco

Formas de citación recomendadas

1 | Por referencia a esta publicación electrónica*

BLANCO, CARMEN (2011 [2005]). “Corazón de luz”. *Clave Orion*: IX-X-XI, 21-27. Reedición en *poesiagalega.org*. *Arquivo de poéticas contemporáneas na cultura*. <<http://www.poesiagalega.org/arquivo/ficha/f/110>>.

2 | Por referencia á publicación orixinal

BLANCO, CARMEN (2005). “Corazón de luz”. “Corazón de luz”. *Clave Orion*: IX-X-XI, 21-27.

* Edición dispoñíbel desde o 25 de xaneiro de 2011 a partir dalgunha das tres vías seguintes: 1) arquivo facilitado polo autor/a ou editor/a, 2) documento existente en repositorios institucionais de acceso público, 3) copia dixitalizada polo equipo de *poesiagalega.org* coas autorizacións pertinentes cando así o demanda a lexislación sobre dereitos de autor. En relación coa primeira alternativa, podería haber diferenzas, xurdidas xa durante o proceso de edición orixinal, entre este texto en pdf e o realmente publicado no seu día. O GAAP e o equipo do proxecto agradecen a colaboración de autores e editores.

CORAZÓN DE LUZ

Carmen Blanco

Iluminación que sigue á contemplación.

(...)

*Unha frol, un poema, o misterio do amor e da morte, xénese e destrucción xun-
guidos no poder dunha verba soia, poden arranxar os extremos, cobizar a derradeira
unidade.*

*A luz xurde dunha chama interior. Concerto para fagot ou arpa. Regueiros de fo-
llas revoando na noite coma estrelas.*

Eduardo Moreiras, “O sermón da frol”

Corazón de Luz

Aquel señor mío es ido. Conmigo deja su corazón, consigo lleva el mío.
Palabras de Melibea, *La Celestina*

Corazón de Luz. Centro do Sol. Centro de amor. Centro raiolante. Son catro centros e un mesmo centro, chama ou chaga ou libre labarada e poderían ser o centro, a clave e o todo da poesía total de Eduardo Moreiras. Mais son sen dúbida clave e centro e todo de *O libro dos mortos* (1979) e do seu último poema, o 116, “Miña amada”, que, en dezaseis palabras organizadas en cinco versos nominais e paralelísticos perfectos, di así:

Ollos de Rosalía
labios de Greta
peito de Santa Teresa
maus de Melibea
corazón de Luz (1979: 129)

O libro dos mortos

Hoxe morrín duas veces, unha ás tres e media da tarde, outra ás catro menos dez. “Muero y renazco siempre” (Luis Cernuda).

Eduardo Moreiras, *Follas de vagar*

O libro dos mortos é un luminoso canto escuro integrado por 116 poemas artellados en catro partes, “XVIII dinastía”, “O falcón ferido”, “O xuicio” e “Paradiso”, precedidas de

tres poemas introductorios e dunha dedicatoria, “A Luz, miña dona”. Dedicatoria, introito, partes e conxunto poemático converxen e cobran sentido total no poema final “Miña amada”, que é tamén fin do libro e confín do “Paradiso”.

[22] A linguaxe misteriosa exiptogalaica de Moreiras, con ecos de interior de pirámide e mar das Cies, potenciada pola pictografía de Xosé Díaz, fai do seu libro dos mortos unha fermosísima e enigmática guía exiptolóxica a ese outro mundo do amor, oculto e claro, que o é tamén da verdade e da plenitude, unha guía cara o reino, o xardín e o paraíso nos que o ser humano renace á vida verdadeira cando se ispe das súas máscaras e adornos e, seguindo sempre o sol, traspada o inferno, supera o xuízo, navega o río e chega ao vacío máximo do mar maior do “fermoso amor” (1979: 126), do amor resplandecente, desde o principio buscado e finalmente atopado e conseguido:

Cecais teñamos que ire agora
Dunha banda á outra.
(...)
imos xuntos da cadea á liberdade
da morte á vida.
Abre no espacio infindo as tuas áas
E guía prao centro do Sol (1979: 123)

Miña amada

Luz. Luz. Luz
(...)
Fun ao teu centro solar
coma a libre avelaiña entra na chama
(...)
Luz
miña amada
Eduardo Moreiras, “Logo dunha vida adicada a unha deusa”

“O que son, aló está. / Fun o que serei e sempre foi “ (1979: 125). “Eiqué onde me levas / rumorosa / collido na tua mau coma un fraxil xunco, / canta o manantío, / resprandece de amor / a derradeira imaxen da vida” (1979: 124). Hai moitos camiños. Podemos ir dela a el ou del a ela. É igual. É o mesmo pero distinta a vía. Por isto imos ver cómo é ela nel, pois xa vimos outras veces como é el nela (Blanco 2002).

Ela é o Paraíso: “os prados sempre azul / infindo do teu reino” (1979: 120), “xardín onde medra / a doce música, / (...) / paradiso que arelo / sulagado no teu colo para sempre” (1979: 123). Ela é o Sol. Xa o vimos. Ela é a Luz. Xa o vimos. Ela é o centro. Xa o vimos. Ela é a vida. Xa o vimos. A alegría da vida: [23]

Hai a máscara verdecente onde os ollos
gardan a alegría da vida,
hai os perfumes dos xarros
e un espello coa sombra escura do seu ventre.

No intre de desdobrar o ser,
a luz amorosa alumiña os seus peitos
e sobor da fronte pura
as brisas da mañán cantan (1979: 129)

Ela, coma el, é ave da vida. O paxaro pintado. A pomba ferida, coma o falcón ferido. A princesa que dorme e esperta ao outro mundo definitivo del e dela no sartego e no leito da secreta cámara real, oculta por pesada porta, e paredes e teitos pintados, rodeada de chuvias e follas e brisas e ventos, e envolta en recendos perfumados, e arrolada por músicas e cantos rumorosos. Así é ela nel:

(...) deitada toda núa, deitada nun sartego de ramallas vivas prateadas, as paredes e o teito narraban a historia do noso amor, cintilaban de alegría e tenrura, o teu sorriso resprandecía

unha sombra moura e violeta escorría polo teu costado, arremuiñaba na crencha do teu cabelo e baixaba maina polo teu corpo coma un áa misteriosa, mas a fronte, os peitos e as cuncas das maus e un anaco de ventre brillaban coa luz do meu facho

sorrías un bico e auga cantareira (1979: 121)

Xa o vimos tamén. Ela é todo nel. Todo en cinco partes que o son todo. Cinco partes que son o todo. Ollos, labios, peito, mans e corazón. Todo en cinco mulleres que son o todo. Nel. Rosalía, Greta, Santa Teresa, Melibea e Luz.

Todo nos ollos. Todo para contemplar e iluminar: ver, mirar, entender, comprender, traspasar, adiviñar e sinalar o vieiro exacto: “os teus ollos mouros / recollen o centro da luz i espallan / gracia e amor” (1979: 120). Como os intelixentemente visionarios ollos da cara e da fronte da profunda poeta Rosalía de Castro.

Todo nos labios. Todo para bicar e sorrir: falar, comer, amar, emanar beleza e felicidade: “o teu sorriso resprandecía”, “sorrías un bico e auga cantareira” (1979: 121). Porque os amantes “Van xuntos, / apertados coma dous nenos ditosos / e os seus labios azuis sorrín” (1979: 127). Como a beleza estilizada e enigmática da mística erótica do mito Greta Garbo, comparado polo seu retiro na deriva da vida incluso con Rimbaud (Villegas López 1973 I: 364).

[24] Todo no peito. Todo para sentir e actuar ao unísono: respirar, alimentar, presentir, comprender, percibir, desexar, experimentar. Porque o peito é o lugar da unión e a actuación místico-erótica. O lugar da luz e da brancura, como as mans e o ventre: “os peitos e as cuncas das maus brillaban coa luz do meu facho” (1979: 121) e “sobor da brancura dos teus peitos caían follas de esmeralda, viñan chuvias lenes e un marmurio semellante á caricia do vento no souto” (1979: 122). E o espacio do paraíso cando se confunde co colo no que aniña para sempre o amado anegado na súa dozura rumorosa: “Lévame ao xardín onde medra / a doce música, / esquéceme de min / no paradiso que arelo / sulagado no teu colo para sempre” (1979: 123). Como no sentir desexante e distinto da mística reformadora Teresa de Cepeda, que actúa tamén dun xeito distinto e é entón capaz de facer do mundo que está ao seu alcance un sitio distinto.

Todo nas mans. Todo para tocar e curar: dar, acariciar, calmar, sosegar, facer xustiza, concertar, conducir, guiar. Porque son mans brancas, xustas, pálidas, como cuncas e como ondas tímidas, que apretan con amor o ombreiro do amado e que o levan collido da man coma un fraxil xunco (1979: 120, 121, 129 e 126) ao canaval do paraíso da verdadeira vida ultraterrea enxergada polos ollos solares, igualmente certos, como vimos:

Lévame así da tua mau xusta.
nos teus ollos hai a decisión de sinalar
o vieiro exacto
e sacarme da loita dos vellos guerreiros,
Nos teus ollos medran primaveiras
ollos que enxergan o misterio da vida.

Guía pois para os prados sempre azul
infindo do teu reino (1979: 120)

“Las manos pequeñas en mediana manera, de dulce carne acompañadas; los dedos luegos; las uñas en ellos largas y coloradas, que parecen rubies entre perlas” (Rojas 1971: 54-5), “Deseo llegar a ti, codicio besar esas manos llenas de remedio” (Rojas 1971: 64), dicía Calixto das mans de Melibea. E Luz Pozo Garza pon, ao lado da dedicatoria “A Eduardo”, a cita de Fernando de Rojas “pon en mis manos / el concierto / de este desconcierto”, ao comezo do seu *Concerto de outono* (1981: 17). Pois, como Melibea, Luz é para Moreiras súa señora e súa deusa, doce amor, súa vida e súa mazá da concordia. Como vimos e veremos.

[25] Ollos. Labios. Peito. Mans. Catro centros e catro todos. Porque os ollos, os labios, o peito, as mans son metonimicamente cada un por separado a muller amada, aínda que tamén os catro xuntos sigan sendo, en progresión metonímica, a mesma muller amada. E os catro culminen no resumo e centro máximo do “corazón de Luz”, á vez cume da gradación metonímica e síntese literal da persoa amada.

Corazón de Luz

*Xurden do corazón da terra
hourizontes soñados,
camiños de ondas verdecentes
deica o centro de amor
(...)
Fitas de luz xunguen a roda
da vida ao centro en chamas
Eduardo Moreiras, “O centro raiolante”*

Todo no corazón. Todo para amar e concordar: sentir, querer, integrar, moverse, obrar, harmonizar. Porque, se as mans son coma os ollos e a eles se acompasan, o corazón é coma o peito e a el se acompasa, pero, aínda máis, o corazón acompáso todo. É o lugar luminoso no que se unen “Os catro nobres carreiros” do amor, a compaixón, a paz e a integridade que crean a vida plena:

AMOR
para que o home non sinta
a soidade do ser
e non caia sin esperanza no camiño.

COMPAIXÓN
para que baixe hastra as maus
o resprandor do ceo
e dependa a chorar coma un neno.

PAZ
para que se arranxen as discordias
e cada ún sexa fonte
pura e ceibe na noite da vida.

INTEGRIDADE
para que o noso espírito medre na loita
e poda voltar ao Alén
madurecido polo coraxe dos riscos (1970: 33-4)

[26] E é tamén o lugar de luz no que se une a persoa e o lugar lumínico no que se unen os amantes. O lugar da plenitude total do amor, da paz e da liberdade que proclama a poesía de Luz Pozo Garza e o mellor da súa persoa (Blanco 2002: 13-76), centro dos centros de “Miña amada” e a miña amada mesma de Eduardo Moreiras.

Centro do Sol. Centro de amor. Centro raiolante. Centro en chamas. Corazón de Luz.

[27] BIBLIOGRAFÍA

- BLANCO, Carmen (2002), *Luz Pozo Garza: a ave do norte*, Ourense, Linteo.
MOREIRAS, Eduardo (1970), *Os nobres carreiros*, Vigo, Galaxia.
MOREIRAS, Eduardo (1972), *Follas de vagar*, Vigo, Galaxia.
MOREIRAS, Eduardo (1979), *O libro dos mortos*, Sada, A Coruña, Do Castro.
MOREIRAS, Eduardo (1981), “Limiar”, en Luz Pozo Garza, *Concerto de outono*, pp. 5-15.
MOREIRAS, Eduardo (1992), “Logo dunha vida adicada a unha deusa”, *Nordés* 17-18, Sada, A Coruña, Do Castro, p. 110.
POZO GARZA, Luz (1981), *Concerto de outono*, Sada, A Coruña, Do Castro.
ROJAS, Fernando de (1971), *La Celestina*, Madrid, Alianza, 2ª ed.
VILLEGAS LÓPEZ, Manuel (1973), *Los grandes nombres del cine*, Barcelona, Planeta, 2 vols.